

Studieretningsprojekt

2019/20

--

Fag:	Vejleder:
Samfundsfag A	
Psykologi C	

Opgaveformulering:

Med udgangspunkt i relevant samfundsfaglig og psykologisk viden om bander bedes du undersøge mulige årsager til at nogle kommer ind i bandemiljøet.

Analyser dernæst selvvalgt case med henblik på at afdække, hvilke psykologiske og samfundsfaglige årsager der kan ligge til grund for at blive bandemedlem.

Med udgangspunkt i din undersøgelse og analyse af casen, ønskes afslutningsvis en diskussion af, hvilke tiltag, der har størst effekt i forhold til at forebygge bandekriminalitet. Inddrag bilag 1 omhandlende bandepakke 3 fra 2017.

Bilag 1: "Aftale om bandepakke", Justitsministeriet, 24.03.2017

<https://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2017/aftale-om-bandepakke>

Omfang: 15-20 normalsider

Vejen ind i kriminelle grupperinger

Studieretningsprojekt (SRP) 2019/2020

Fag: Samfundsfag A og Psykologi C

Resumé

I dette projekt undersøges mulige faktorer for, hvorfor nogle individer kommer ind i kriminelle grupperinger. Undersøgelsen tager udgangspunkt i relevant samfundsaglig og psykologisk empiri, herunder væsentlige statistikker og længdesnitsundersøgelser, der er lavet på området. Teorien fra undersøgelsen overføres derefter til den virkelige verden gennem en caseanalyse af dokumentaren "Bandekrigerne – En insider åbner op", hvor Abde Benarabe, en stor profil indenfor bandekriminalitet, fortæller om hans opvækst. Projektet afsluttes med en diskussion af, hvilke tiltag, der bedst muligt forebygger og/eller indskrænker bandekriminalitet, hvor Bandepakke 3 fra 2017, indgår som bilag.

Undersøgelsen af risikofaktorer konkluderer, at individet har et behov for anerkendelse fra andre, hvilket det bedst opnår i sociale sammenhænge. Opnår individet ikke anerkendelse fra samfundet, søger det grupperinger, hvori dets kvaliteter anerkendes - herunder bander. En opvækst præget af omsorgssvigt kan ligeledes lede til, at individet drages mod bandemiljøet, da en konsekvens ved omsorgssvigt er destruktiv, asocial og aggressiv adfærd, hvilket i modsætning til i det store samfund giver anerkendelse i bandemiljøet. Til sidst har nogle individer en særlig høj trang til adrenalinkick, der gør, at de søger de risikofyldte situationer, der kendetegner bandemiljøet.

I diskussionen er det tydeligt, at forskellige tiltag kan forskelligt. Forebyggelse er vigtig, og kan betale sig bedst på længere sigt. Ved uskadeliggørelse er det vigtigt at forhindre de kriminelle i at begå yderligere kriminalitet, men når det gælder frihedsberøvelse, skal den kriminelles alder tages i betragtning. Til sidst er det vigtigt at resocialisere, hvilket gøres ved at gøre afstandstagen til grupperingerne attraktivt.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
2. Årsager til bandekriminalitet.....	2
2.1 Tilhørsforhold og behovet for anerkendelse	2
2.2 Omsorgssvigt og bandekriminalitet	4
2.3 Manglende struktur gennem opvæksten	6
2.4 Omgangskredsens betydning	8
2.5 Fra kravlegård til rockerborg	9
2.6 Socialt, kulturelt og økonomisk kapital	9
2.7 Seeking sensation.....	13
3. Abde - Den enkeltes vej ind i banden.....	15
4. Hvordan forebygges bandekriminalitet mest effektivt?	17
4.1 Forebyggelse	18
4.2 Uskadeliggørelse.....	20
4.3 Resocialisering	21
5. Konklusion	24
6. Litteraturliste	25

1. Indledning

I 2019 registrerede politiet 82 rocker- og bandegrupperinger og 1123 personer med tilknytning til bandemiljøet. Disse kriminelle grupperinger bidrager med megen gadeuro, og stod således for 54 offentlige skudepisoder og 36 sager, hvor personer er blevet såret eller dræbt af enten skud eller knivstik alene i 2018.¹

Disse kriminelle grupperinger koster hvert år samfundet millioner af skattekroner. Uden at medregne afledte samfundsøkonomiske omkostninger, kostede kriminelle grupperinger i 2016 det danske samfund mere end 314 mio. kroner, hvoraf kun 20 mio. var brugt på exit-programmer. Medregner man de afledte samfundsøkonomiske omkostninger, så koster bare ét bandemedlem årligt samfundet 1,3 mio. kroner, grundet omkostninger forbundet med tabt arbejdsfortjeneste, præventive og rehabiliterende indsatser, politi, domstol og kriminalforsorg.²

Man kan altså ikke komme udenom, at banderne har en negativ indvirkning på samfundet. Men før man kan komme banderne og udgifterne til dem til livs, kræver det man kender baggrunden for, hvordan nogle individer havner i bandemiljøet.

For at blive klogere på netop dette, vil jeg med udgangspunkt i relevant samfunds-faglig og psykologisk viden se på mulige årsager til, at individet søger ind i bander. Her vil jeg fokusere på hhv. samfundsstrukturen, individets opvækst og dennes personlighed.

Dernæst vil jeg se på, hvordan teorien kan overføres til virkelighedens bandemedlemmer, ved at foretage en caseanalyse af en dokumentar om Abde Benarabe, der er en stor profil indenfor det danske bandemiljø.

Afslutningsvis vil jeg på baggrund af den indsamlede information om, hvad der skaber en bandekriminel, diskutere, hvordan man bedst muligt kan forebygge bandekriminalitet. Til dette vil jeg gøre brug af Bandepakke 3, der blev udformet i 2017.

¹ Bander - dkr.dk
Jørgensen, Emilie Birk: Bander og rockere i tal

² Bander - dkr.dk
Jørgensen, Emilie Birk: Bander og rockere i tal

2. Årsager til bandekriminalitet

For at blive klogere på, hvorfor nogle bliver tiltrukket af bandemiljøet oplyste den amerikanske sociolog Walter Miller 6 punkter, der i følge ham er retvisende for, hvorfor nogle vælger at søge ind i bandemiljøet: Søge eller kigge efter ballade, vise styrke og sejhed, vise selvbestemmelse og smarthed, søge fornøjelse, få bekræftelse af mandighed og at have et tilhørsforhold til noget eller nogen.³

2.1 Tilhørsforhold og behovet for anerkendelse

Netop tilhørsforholdet til en gruppe er særligt afgørende for individet, der i følge sociologen Michel Maffesoli kun kan finde tryghed og tilfredsstillelse i relationen til andre. Maffesoli arbejder med neostammer, der er kendetegnet ved nærhed og fællesskabsfølelse. I neostammerne deler medlemmerne de samme normer og oplevelser, og beskytter derigennem hinanden mod ydre omstændigheder.⁴

For at få adgang til neostammer såsom bander, så er det afgørende, at det enkelte medlem søger at efterleve de normer og traditioner, der gør sig gældende i den givne bande. I kriminelle grupperinger består disse normer og traditioner af at begå kriminalitet og opsøge hævn, hvis gruppen bliver krænket.⁵ Disse normer kan bryde med medlemmets opfattelse af, hvad der er rigtigt og forkert, men fordi tilhørsforholdet til gruppen er så stærkt og efterstræbt, så helliger målet (her tilhørsforholdet) midlet.

Når individet indtræder i en neostamme, så får det lov til at påføre sig den maske, der bliver båret af gruppen. Når masken er på, opløses individets egen identitet, og det opsluges i stedet af gruppeidentiteten.⁶ En måde hvorpå gruppeidentiteten tydeliggøres er gennem eblematisering, hvor bl.a. rygmærker, bandanatørklæder og tatoveringer bliver en fysisk manifestation af gruppens maske og af individets tilhørsforhold.

En af årsagerne til, at individer endnu engang er begyndt at søge fællesskaber, skyldes en såkaldt retraditionalisering.⁷ Grundet den øgede individualisering i det senmoderne samfund, er individets

³ Bjørnstrup, Victor m.fl. 2017 s. 52

⁴ Bjørnstrup, Victor m.fl. 2017 s. 59-61

⁵ Bundsgaard, Richard m.fl. 2009 s. 39

⁶ Bundsgaard, Richard m.fl. 2009 s. 39

⁷ Bjørnstrup, Victor m.fl. 2017 s. 59

fremtid ikke længere forudbestemt, hvilket for nogle kan være en årsag til stor usikkerhed. I følge Ulrich Beck har en opløsning af traditionelle fællesskaber såsom familie og lokalsamfund gjort, at individet søger nye fællesskaber i forsøget på at skabe en identitet. Man kan dermed argumentere for, at det netop er frigørelsen i det senmoderne samfund, der har medført den paradoksale higen efter et tilhørssted.⁸

De efterstræbte fællesskaber kan findes mange steder, og for langt de fleste er institutioner som skolen, arbejdspladsen eller fritidsklubben et stærkt nok fællesskab til at opfylde behovet for et tilholdssted. Dette har dog ikke gjort sig gældende for medlemmer af kriminelle grupperinger. For mange af bandemedlemmerne har der været et stort behov for struktur og disciplin. Netop struktur præger banderne, hvor reglerne ofte er militaristiske, patriarkalske og letforståelige, hvilket er nemt for det enkelte medlem at forholde sig til.⁹

En anden årsag til at det netop er banderne, der tiltrækker individerne kan også skyldes, at de ikke føler, at de oplever nok anerkendelse fra samfundet. I følge sociologen Axel Honneth er det umuligt for et individ at udvikle en personlig identitet uden at få opfyldt behovet for anerkendelse. I følge Honneth har den stigende individualisering medført et forøget behov for social værdsættelse, og manglen på dette vil føre til, at individet får svært ved at fungere socialt. Honneth arbejder med anerkendelse i tre sfærer: den solidariske sfære, privatsfæren og den retslige sfære.

I sammenhæng med behovet for et tilhørsforhold, så er det særligt relevant at se på den solidariske sfære. Her det afgørende, at individets bidrag til samfundet bliver anerkendt og at det derigennem får oplevelsen af at være et uerstatteligt og unikt individ, hvis eksistens er gavnligt for samfundet. Hvis ikke individet formår at opnå anerkendelse, f.eks. fordi det er ude af stand til at bidrage positivt til samfundet, så bliver det udsat for social eksklusion og det vil føle sig stigmatiseret.¹⁰ I forsøget på at opnå anerkendelse gennem andre fællesskaber, søger individet ind i subkultursgrupper såsom bander. Individer, hvis adfærd aldrig har været favorabel i det store fællesskab, opnår her succes og anerkendelse for deres kompetencer, hvilket øger deres selvopfattelse.¹¹

⁸ Bundsgaard, Richard m.fl. 2009 s. 24

⁹ Jacobsen, Michael Hviid m.fl. 2013, s. 226-227

¹⁰ Bundsgaard, Richard m.fl. 2009 s. 53-56

¹¹ Jacobsen, Michael Hviid m.fl. 2013, s. 226-227

2.2 Omsorgssvigt og bandekriminalitet

Et andet element der spiller ind, når man vil undersøge, hvorfor nogle vælger bandemiljøet til, er opvæksten. Her er der tale om anerkendelse i privatsfæren, der består af primærrelationer som familie og venner. I privatsfæren er kærlighed en forudsætning for, at barnet lærer at indgå i en meningsfuld og følelsesmæssig relation med et andet menneske. Manglende anerkendelse i privatsfæren vil lede til grundlæggende lav selvtillid.

Den manglende anerkendelse kan skyldes omsorgssvigt.

God omsorg gør sig, i følge den danske psykolog John Halse, gældende ved at følgende tre aspekter opfyldes: Tilsyn, stimulation og tilknytning.

Tilsyn dækker over, at barnets omsorgspersoner opfylder dets fysiologiske behov samt formår at aflæse og have medfølelse med det. Det er omsorgspersonernes empati og indlevelsesevne samt opmærksomhed, der gør barnet i stand til at udvikle empatiske færdigheder.¹²

Stimulation handler om udfoldelse af barnets nysgerrighed, hvilket skal ske under trygge rammer. Stimulationen kommer gennem leg med omsorgspersonerne og det er derfor vigtigt at omsorgspersonerne formår at tilpasse legen til barnets alder og natur. Understimuleres barnet kan det lede til, at barnet udviser mangelsymptomer mens overstimulering medfører, at barnet kan udvikle asociale tendenser.¹³

Til sidst er der tilknytning, der indbefatter barnets behov for at opleve tilgængelighed og nærvær fra flere omsorgspersoner. For at opnå optimal tilknytning skal barnet udvikle et tillidsfuldt, pålideligt og gensidigt følelsesmæssigt bånd til begge forældre eller tilsvarende omsorgspersoner.¹⁴

Opfyldes ovenstående tre aspekter ikke, opfyldes barnets fundamentale behov ikke, og det bliver frustreret, hvilket leder til omsorgssvigt og bringer barnets fysiske og psykiske udvikling i fare.¹⁵ Den norske forsker Kari Killén har forsket i, hvilke konsekvenser omsorgssvigt kan få for barnet senere hen og ud af hendes 6 konsekvenser fokuseres der her på to: Kontaktforstyrrelser samt hyperaktiv og destruktiv adfærd.

¹² Ravn, Flemming André Phillip m.fl. 2015 s. 11

¹³ Ravn, Flemming André Phillip m.fl. 2015 s. 11

¹⁴ Ravn, Flemming André Phillip m.fl. 2015 s. 12

¹⁵ Ravn, Flemming André Phillip m.fl. 2015 s. 12

Grundet den manglende omsorg fra barnets omsorgspersoner, risikerer det at gå hen og blive afhængig af anerkendelse og opmærksomhed fra andre voksne. På trods af det forøgede behov for opmærksomhed, kan disse børn have svært ved at etablere et gensidigt samspil med andre. En anden form for kontaktforstyrrelse indebærer, at barnet udvikler en forsvarspræget uafhængighed, hvilket kommer til udtryk ved en kold, hård og afvisende attitude.¹⁶

En anden konsekvens udpeget af Killén er hyperaktiv og destruktiv adfærd. Børn, der har været udsat for omsorgssvigt reagerer ofte gennem en destruktiv, aggressiv og asocial adfærd. De fejlvurderer andre børns adfærd, da de ikke selv er blevet læst korrekt og de har ofte indlæringsproblemer, hvilket gør det svært for dem at begå sig i skolen.¹⁷

Problemadfærd i skolen omfatter urolig og forstyrrende adfærd, aggressivitet, pjækkeri og forsømmelse af lektier. De forskellige former for adfærdsproblemer kan afspejle vanskeligheder i hjemmet, jf. ovenstående, hvilket kan resultere i, at barnet har vanskeligt ved at trives og falde til ro i klassen.¹⁸

Omsorg eller mangel på samme har en afgørende betydning for udviklingen af barnets personlighed. Den tysk-amerikanske psykoanalytiker og udviklingspsykolog Erik Homburger Erikson arbejdede med, hvordan individets personlighed udvikles gennem livet. Gennem opvæksten har et barn både positive og negative oplevelser, hvilket kommer til at udgøre barnets beskyttende faktorer og risikofaktorer. Er der en overvægt af negative oplevelser, skabes der en usikkerhed i individet, hvilket afspejles i dets relationer med sine omgivelser.¹⁹ I følge Erikson er et omsorgssvigtet individ særligt disponerede for at udvikle en negativ identitet grundet et problematiske forhold til dets omverden. Dette kommer til udtryk gennem en dragning imod subkulturer såsom bander.²⁰

Når bandemedlemmer har været udsat for omsorgssvigt, er det som regel indenfor følgende tre aspekter: Vanrøgt, fysisk overgreb og psykisk overgreb. Vanrøgt handler manglende opfyldelse af de tidligere beskrevne forudsætninger for god omsorg. Fysisk overgreb skyldes at omsorgspersonerne enten forsømmer barnet i en grad, hvor det kommer til skade grundet

¹⁶ Larsen, Ole Schultz 2015 s. 122

¹⁷ Larsen, Ole Schultz 2015 s. 124

¹⁸ Lindstad, Jonas Markus 2012 s.42-43

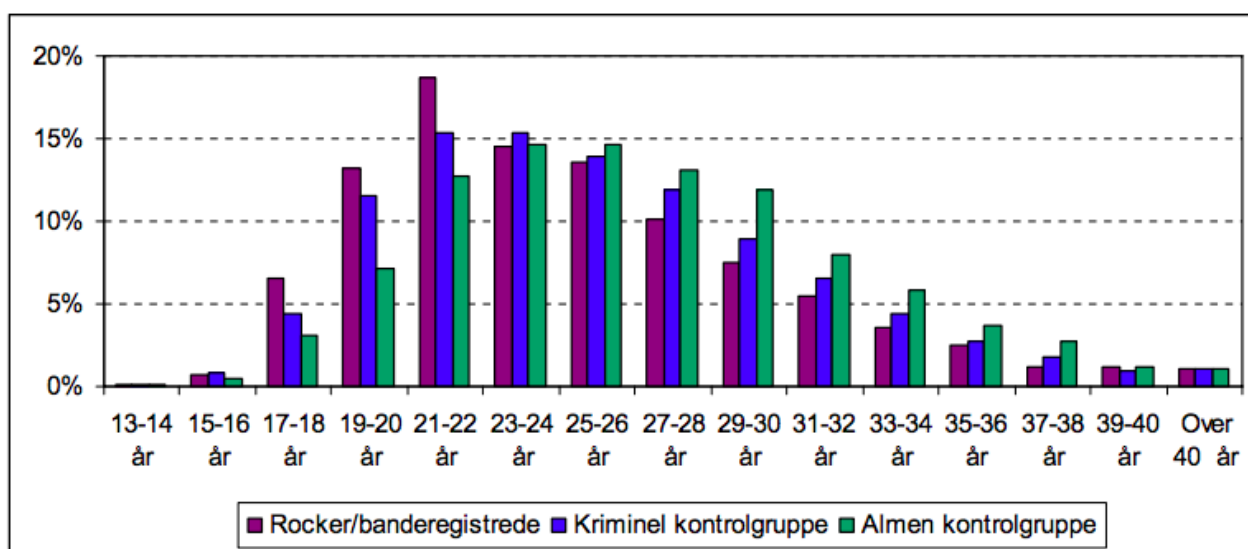
¹⁹ Ravn, Flemming André Phillip 2015, s. 33

²⁰ Ravn, Flemming André Phillip 2015 s. 36

manglende opsyn, eller at barnet udsættes for vold af omsorgspersonerne eller andre i dets omgangskreds. Til sidst er der psykisk overgreb, hvoraf de væsentligste former for undersøgelsen er udpeget: Omsorgspersoner kan opfatte barnets eksistens som værende negativ, hvilket kan føre til, at de afviser barnet og dermed ikke opfylder dets behov for kærlighed. Der kan have være konflikter i hjemmet, hvilket barnets opvækst således bliver påvirket af. Yderligere kan omsorgspersonerne være følelsesmæssigt utilgængelige, hvilket kan lede til en negativ multiplikatoreffekt.²¹

Denne utilgængelighed kan bl.a. være et udtryk for, at forældrene selv er børn, og derfor endnu ikke er modne nok til at tage vare på et levende væsen med så komplekse behov som et barn. Dette er tilfældet blandt mødre til rocker- og bandemedlemmer, hvor Politiets Efterretningsdatabase (PED) har fundet, at der er en overvægt af teenagemødre.²²

Figur 3.1. Moderens alder ved barnets fødsel.

2.3 Manglende struktur gennem opvæksten

Netop den tidligere nævnte problemadfærd i skolen er noget, der er særligt kendetegnende for rocker- og bandemedlemmer. I følge Justitsministeriets undersøgelse af rockere og bandemedlemmers opvækstforhold, så har 52% af rocker- og bandemedlemmernes skolegang været præget af problemadfærd, hvilket er 11% mere end den kriminelle kontrolgruppe.²³

²¹ Larsen, Ole Schultz 2015 s. 120

²² Clement, Christian m.fl. 2010 s. 21

²³ Lindstad, Jonas Markus 2012 s. 43

Tabel 6.3 Andelen af rocker/bandemedlemmer og kontrolgruppen, hvis skolegang har været præget af problemadfærd (pct.)

	Problemadfærd
Rockere	51 %
Bandemedlemmer	52 %
Rocker/bandegruppen	52 %
Kontrolgruppen	41 %
I alt (pct.)	46 %
I alt (N)	182

P=0,033 (Rocker/bandemedlemmer og kontrolgruppen) /P=0,915 (rockere og bandemedlemmer)

Problemadfærden i skolen ledte for 42% af rocker- og bandemedlemmerne til mindst 3 skoleskift²⁴. Et skoleskift indebærer utryghed og tab af sociale relationer, hvilket leder til, at barnet taber tiltroen til uddannelsessystemet.²⁵

Tabel 6.1 Antallet af skoleskift under opvæksten for rocker/bandemedlemmer og kontrolgruppen (pct.)

	Ingen skole- skift	Et enkelt skoleskift	To skoleskift	Tre eller flere skoleskift	I alt
Rockere	16 %	18 %	21 %	45 %	100 %
Bandemedlemmer	16 %	19 %	28 %	37 %	100 %
Rocker/bandegruppen	16 %	18 %	24 %	42 %	100 %
Kontrolgruppen	28 %	21 %	23 %	28 %	100 %
I alt (pct.)	22 %	20 %	23 %	35 %	100 %
I alt (N)	87	77	92	139	395

P=0,009 (Rocker/bandemedlemmer og kontrolgruppen) /P=0,671 (rockere og bandemedlemmer).

Et andet område, hvorpå rocker- og bandemedlemmerne har oplevet mangel på struktur er på hjemmefronten. Der ses en tydelig sammenhæng mellem antallet af familiekonstellationer barnet har oplevet under opvæksten og risikoen for bandekriminalitet. Et ustabilt familieliv leder lige som mange skoleskift til, at individet senere i livet søger en erstatning for skiftet i primære omsorgspersoner. En erstatning der kan findes i bandemiljøet fasttømrede fællesskaber.²⁶

²⁴ Lindstad, Jonas Markus 2012 s. 40

²⁵ Lindstad, Jonas Markus 2012 s. 39-40

²⁶ Lindstad, Jonas Markus 2012 s. 25-26

Tabel 4.3 Antal konstellationsskift under opvæksten blandt rocker/bandemedlemmer og i kontrolgruppen (pct.)

	Intet konstellationsskift	Et eller flere konstellationsskift	I alt
Rockere	30 %	70 %	100 %
Bandemedlemmer	61 %	39 %	100 %
Rocker/bandegruppen	42 %	58 %	100 %
Kontrolgruppen	54 %	46 %	100 %
I alt (pct.)	48 %	52 %	100 %
I alt (N)	191	207	398

P=0,016 (Rocker/bandemedlemmer og kontrolgruppen) /P=0,000 (rockere og bandemedlemmer)

Når man kigger på ustabile familieforhold, er det særligt manglen på en faderfigur gennem barndommen, der søges compensation for ved at indgå i en bandegruppering.

I bandegrupperingen er der en række maskuline rollemodeller i form af de andre medlemmer og samtidig er banden et sted, hvor det enkelte medlem kan blive bekræftet i sin maskulinitet.²⁷

2.4 Omgangskredsens betydning

Under opvæksten har individets omgivelser stor betydning for dets senere livsstil. Kriminalitet blandt forældrene er en stor risikofaktor, når det gælder familie- eller opvækstforhold.²⁸ I PED's datamateriale ses det, at rocker- og bandemedlemmerne ikke adskiller sig fra andre kriminelle, men stadig ligger gevaldigt over en ikke-kriminel kontrolgruppe.²⁹ Tendensen til at fortsætte ud af sine forældres negative levevej er et udtryk for negativ social arv.

Tabel 3.15. Er straffet i perioden fra barnets fødsel til dets 15 år.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
Den biologiske moder	23 %	18 %	9 %
Den biologiske fader	40 %	43 %	21 %

Det er ikke kun, hvorvidt individets omsorgspersoner er involverede i kriminalitet, der er en afgørende risikofaktor for om det finder ind i bandekriminalitet. Risikofaktoren omfavner hele

²⁷ Bjørnstrup, Victor m.fl. 2017 s. 49

²⁸ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 30

²⁹ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 30

individets omgangskreds - venner inkluderet. Udover faktummet, at venners erfaringer med kriminalitet er en risikofaktor for at indgå i en kriminel gruppering, så har unge i kriminelle grupperinger en mere accepterende holdning til både venners kriminalitet og kriminel adfærd i det hele taget. Derudover har de unge bandemedlemmer en større tilbøjelighed til at fastholde negative venskaber, hvilket senere i livet fastholder dem i banderne.³⁰

2.5 Fra kravlegård til rockerborg

Tilbage i 1972 påbegyndte universitetet i den New Zealandske by Dunedin en prospektiv længdesnitsundersøgelse blandt 1037 individer - alle født i byen mellem 1. april 1972 og 31. marts 1973. Formålet med Dunedin-undersøgelsen er at undersøge alle aspekter af deltagernes liv, fra fødsel til død, og dermed blive i stand til at lave et generaliseret billede af, hvorfor man som individ bliver til den man er.

Fra 1984 af begyndte den tilknyttede amerikanske forsker og psykolog Terrie Moffitt, at forske i, hvilke risikofaktorer, der gør sig gældende for, hvorvidt et individ udvikler kriminel adfærd. Moffitt tog udgangspunkt i 3-årsalderen, hvor nogle børn tidligt i livet var begyndt at udvise tegn på asocial adfærd. Allerede i børnehavealderen var disse børn blevet udpeget som værende vanskelige. Børnene var urolige og udviste stor frustration, hvis ikke de var i stand til at løse diverse opgaver. Disse børn terroriserede de andre børn, og blev derfor hurtigt udelukket fra fællesskabet af deres jævnaldrende.

Disse børn blev ikke mindre vanskelige med alderen og da de ramte teenageårene, begyndte de at udøve kriminalitet. I modsætning til andre ungdomsforbrydere holdt de ikke op med at begå kriminalitet, da de ramte tyverne, og grovheden af deres kriminalitet voksede med årene. Af den årsag blev individerne, der havde udvist asocial adfærd fra barnsben, betegnet som værende 'livslange vaneforbrydere'.³¹

2.6 Socialt, kulturelt og økonomisk kapital

Når man skal undersøge, hvem der er mest disponeret for at søge ind i bandekriminalitet, så er det relevant at kigge på, hvilke kapitaler de registrerede rocker- og bandemedlemmer har med i

³⁰ Lindstad, Jonas Markus 2012 s. 46

³¹ Casserly, Paul m.fl. 2016 (2:4)

rygsækken. Sociologen Pierre Bourdieu arbejdede med tre kapitaler: Socialt-, kulturelt- og økonomisk kapital.

Kombinerer man resultaterne fra Dunedin undersøgelsen, der viste, at individer ofte begår kriminalitet i grupper af ligesindede, med individets søgen efter et tilhørsforhold, danner der sig hurtigt et billede af, at de bandekriminelles sociale kapital bestemt ikke kendetegnet af positive relationer, men til gengæld af stærke.³²

Også de bandekriminelles kulturelle kapital halter. Som beskrevet tidligere, så har rocker- og bandemedlemmernes oplevelser med skolevæsenet ofte været præget af udfordringer.

Tabel 4.2. Personens højeste fuldførte uddannelse.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
Grundskole	81 %	81 %	54 %
Gymnasial uddannelse	1 %	4 %	17 %
Erhvervsfaglig uddannelse	17 %	13 %	19 %
Videregående uddannelse	1 %	2 %	10 %
I alt (procent)	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	695	6993	3536

Dette afspejler sig i PEDs undersøgelse af den højeste uddannelse medlemmer af de kriminelle grupperinger har afsluttet. Her ses det, at 81% af de rocker- og banderegistrerede ikke har afsluttet en højere uddannelse en grundskolen, hvis denne overhovedet er fuldført.³³

Ofte er de kriminelle dog ikke de første i familien, der ikke fuldfører en uddannelse på højere niveau end grundskolen. Samme mønster ses hos forældrene.³⁴

³² Casserly, Paul m.fl. 2016 (2:4)

³³ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 35

³⁴ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 24

Tabel 3.2. Moderens/den kvindelige forsørgers højeste fuldførte uddannelse ved barnets 15. år.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
Grundskole	52 %	50 %	39 %
Gymnasial uddannelse	4 %	6 %	5 %
Erhvervsfaglig uddannelse	30 %	29 %	33 %
Videregående uddannelse	14 %	15 %	24 %
I alt (procent)	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	502	5124	2541

Tabel 3.3. Faderens/den mandlige forsørgers højeste fuldførte uddannelse ved barnets 15. år.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
Grundskole	48 %	41 %	31 %
Gymnasial uddannelse	4 %	4 %	4 %
Erhvervsfaglig uddannelse	34 %	40 %	42 %
Videregående uddannelse	14 %	16 %	23 %
I alt (procent)	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	440	4025	2225

Blandt forældrene eller den tilsvarende forsøger, er det hhv. 52% af mødrene og 48% af fædrene, der kun har afsluttet grundskolen. Dette viser, at bandemedlemmerne ikke har formået at bryde med den sociale arv, og derfor har samme lave kulturelle kapital som forældrene/omsorgspersonerne.

Også når det gælder økonomisk kapital, ligger medlemmerne af de kriminelle grupperinger lavt. I PEDs undersøgelse af risikofaktorer fremgår det, at størstedelen af de rocker- og banderegistreredes forældres indkomst ligger indenfor det 1. kvartil, og de dermed er blandt den gruppe i samfundet med færrest midler.³⁵ Dette afspejles i statistikken over, hvor stor en procentdel af de bandekriminelles forældre, der var på kontanthjælp i den kriminelles 15. år. Her er det hhv. 27% og 15%, hvilket ligger 10% og 5% over kontrolgruppen bestående af ikke-kriminelle.³⁶

Tabel 3.7. Faderens/den kvindelige forsørgers indkomst ved barnets 15. år.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
1. kvartil	36 %	37 %	25 %
2. kvartil	27 %	27 %	25 %
3. kvartil	22 %	21 %	25 %
4. kvartil	15 %	15 %	25 %
I alt (procent)	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	480	4422	2418

³⁵ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 26

³⁶ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 27

Tabel 3.8. Har modtaget kontanthjælp det år, barnet fyldte 15 år.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
Moderen/den kvindelige forsørger	27 %	24 %	17 %
Faderen/den mandlige forsørger	15 %	13 %	10 %

De lave indkomster, bestående af overførselsindkomster, går igen hos de kriminelle. Endnu engang er det i 1. indkomstkvartil, hvori flest befinder sig.³⁷ Over halvdelen, nemlig 57% af de bandekriminelles primære indkomstkilde består af overførselsindkomster, hvoraf knap halvdelen af overførselsindkomsterne består af kontanthjælp.³⁸

Tabel 4.4. Fordeling i indkomstkvartiler efter den almene kontrolgruppe.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
1. kvartil	34 %	31 %	25 %
2. kvartil	26 %	29 %	25 %
3. kvartil	27 %	27 %	25 %
4. kvartil	13 %	13 %	25 %
I alt (procent)	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	757	7562	3793

Tabel 4.5. Dominerende sociale ydelse.

	Rocker/bande registrerede	Kriminel kontrolgruppe	Almen kontrolgruppe
Har ikke modtaget ydelse	43 %	49 %	75 %
Førtidspension	3 %	3 %	1 %
Arbejdsløshedsdagpenge m.v.	17 %	12 %	9 %
Sygedagpenge m.v.	9 %	10 %	8 %
Kontanthjælp	27 %	26 %	8 %
I alt (procent)	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	757	7573	3800

Når man scorer lavt på alle kapital-fronter, som medlemmer af kriminelle grupperinger ofte gør, så har det den konsekvens, at de får svært ved at begå sig i de forskellige, essentielle felter i samfundet. Et felt som uddannelsessystemet har et normsæt, der er besværligt at tyde for individer, hvis kulturelle kapital fra barnsben af ikke har været lovende. Forskellige felter har forskellige

³⁷ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 36

³⁸ Clement, Christian m.fl. 2010 s. 37

normsæt, og de normer, der ikke anses som værende acceptable i uddannelsessystemet, kan være netop de normer, der gør sig gældende i en bande.³⁹

Bandefeltet er et godt eksempel på, hvordan individer med dårlig habitus tenderer til at finde sammen i fællesskaber som bander, hvor de kan få bekræftet deres habitus. Når individet finder et fællesskab, hvor dets habitus bliver bekræftet, vil det begynde af fravælge andre og i dette tilfælde mere positive fællesskaber, og dermed tage afstand til samfundet.⁴⁰

2.7 Seeking sensation

Selvom opvækst spiller en stor rolle når det kommer til spørgsmålet om, hvorfor nogle individer aktivt søger ud i bandemiljøet, så er det også relevant at se på individets personlighed.

Personlighedspsykologen Marvin Zuckerman beskæftigede sig med det individuelle stimulationsbehovs betydning for personlighedens udformning og menneskers forskellige adfærdsmønstre, hvilket ledte til begrebet ”sensation seeking”. Sensation seeking dækker over trangen til at opsøge intense sanseoplevelse uden tanke på fysiske, sociale, juridiske og finansielle risici. Dette personlighedstræk fordeler sig på fire forskellige delfaktorer: ”Thrill and adventure seeking”, ”Experience seeking”, ”Disinhibition” og ”Boredom susceptibility”. Her er særligt delfaktor 1 og 4 relevant at kigge på, når det gælder bandekriminalitet.

Personer, hvis adfærd hører til i delfaktor 1, søger risikofyldte situationer og overskrider gerne fysiske og juridiske grænser i deres higen efter adrenalinpumpende oplevelser.

Disse individer søger ind i bandemiljøet for at få tilfredsstillet deres trang til spænding.⁴¹

De kriminelle gerninger, der er adgangsgivende til bandegrupperingerne skræmmer ikke ”Thrill and adventure seeking”-individet væk, men er snarere det, der får dem til at opsøge banden i første omgang. Stimulationstrangen for denne adfærdstype toppe i tyverne, hvorefter den aftager. I bandekonteksts vil individer med denne adfærdstype befinde sig ungdomsbander, der med tiden går i opløsning af sig selv.⁴²

Delfaktor 4, ”Boredom susceptibility”, dækker over individer, hvis tolerance overfor kedsomhed er lav. Disse individer afskyr alle former for monotoni og deres rastløshed leder til, at de helst skal lave noget nyt hver dag, hvilket er grunden til, at banderne tiltrækker ”Boredom

³⁹ Bjørnstrup, Victor m.fl. 2017 s. 59

⁴⁰ Bjørnstrup, Victor m.fl. 2017 s. 59

⁴¹ Olesen, Henrik Høgh 2014 s. 176

⁴² Olesen, Henrik Høgh 2014 s. 177

susceptibility"-individer.⁴³ Bandelivet adskiller sig fra det almindelige samfunds trivialitet, og selvom det ikke direkte er de grænseoverskridende handlinger, der tiltrækker disse individer, så er det den variation de bringer til individernes liv, der lokker. Hvor stimulationstrangen ved delfaktor 1 aftager i takt med, at individet bliver ældre, så gør det sig ikke gældende for denne adfærdstype. Individerne i delfaktor 4 forbliver rastløse og ustrukturerede resten af livet. Rastløsheden og ønsket om at bryde med dagligdagens normer gør, at de bandemedlemmer, der tilhører denne adfærdstype er disponerede for at være livslange vaneforbrydere.⁴⁴

Årsagerne til, at man som individ søger ind i kriminelle grupperinger, kan inddeles i tre hovedkategorier: Struktur, opvækst og adfærdstype.

Opsummerende dækker struktur over det senmoderne samfunds tendens til retraditionalisering. Individet søger tilhørsforhold, anerkendelse for kvalifikationer og tryghed, hvilket banderne kan bidrage med.

Mangelfuld opvækst og social arv spiller også en stor rolle i spørgsmålet om bandesøgningen. Hvis forældrene ikke løfter opgaven som forældre ordentligt, så er barnet i større risiko for at udvikle asocial adfærd senere i livet. Forældrenes sociale, kulturelle og økonomiske kapital er også en afgørende faktor. Forældrene befinder sig ofte nederst i samfundet, og bandemedlemmerne har ikke formået at bryde med den sociale arv.

Til sidst er der personlighedens rolle. Nogle individer er mere disponeret for at søge risiko- og adrenalinfyldte situationer, og disse tiltrækkes derfor af den varierede og ikke mindst spændingsfyldte hverdag, der er at finde i banderne.

Årsagerne er mange, men hvordan ser det ud, når man flytter blikket fra det overordnede billede til det enkelte individ?

⁴³ Olesen, Henrik Høgh 2014 s. 176

⁴⁴ Olesen, Henrik Høgh 2014 s. 177

3. Abde - Den enkeltes vej ind i banden

I dokumentaren “Bande krigerne - En insider åbner op”, møder man den 35 årige Abde Benarabe, kaldet Lille A, der af politiet regnes for at være en af lederne af Blågård Plads-banden. Abde er vokset op i en familie, der altid har været på kant med loven. Storebroderen Store A er bandekriminel ligesom Abde, og i en meget ung alder udsættes Abde for mindst et tilfælde af psykisk overgreb, da han overværer, at hans far slår en kioskejer ned, hvorefter faderen bliver tæsket. Også indenfor hjemmets fire vægge er Abdes barndom præget af vold. Abde og hans søskende bliver af deres far udsat for fysisk overgreb i form af fysisk afstraffelse. Abde forsvarer sin fars opdragelsesmetoder med, at faren har følt sig magtesløs overfor børnene og derfor søger til samme negative opdragelsesstil som den han selv er vokset op med. Denne magtesløshed og tab af besindelse tyder på, at forældrene ikke har magtet at påtage sig forælderrollen.

I overensstemmelse med Kari Killéns forskning udvikler Abde destruktiv adfærd, der senere hen leder ham ind i kriminalitet. Grundet problemer i hjemmet bliver den unge Abde tvangsfjernet, hvilket som udgangspunkt går fint. På Samsø, hvor han bliver anbragt, oplever han noget struktur, men den positive udvikling standser brat, da det bliver besluttet, at han ikke skulle hjemsendes efter et år som planlagt. Dette frustrerer Abde, og han falder tilbage i et destruktivt mønster, hvilket resulterer i, at hans anbringelse ophører.

Abdes opvækst er præget af dårlige oplevelser og mange skoleskift. Abde pjækker, forstyrrer og laver ikke lektier, hvilket tyder på, at han ikke har kunnet tilpasse sig de normer, Pierre Bourdieu mener, er altafgørende for, hvorvidt et individ kan agere i et felt som uddannelsesfeltet. Dette er særligt tydeligt, da Abde bliver sendt på genopdragelse i Marokko, hvor der er konsekvenser i form af fysisk afstraffelse for ikke at tilpasse sig - en form for opdragelse, Abde senere i livet vurderer som værende effektiv og nødvendig.

Da Abde kommer hjem fra Marokko får han tildelt en speciallærer, hvor han for første gang begynder at vise tegn på en positiv udvikling. I overensstemmelse med John Halses teori om tillid, så virker det netop til at være det positive bånd mellem de to, der har haft god indvirkning på Abde:

“Hun er ikke så gammeldags som alle de andre lærere, som der har nogle holdninger til nogle ting og du ved. ... Du får sådan en følelse af, at den her person vil dig det bedste. Annie (speciallæreren) havde jeg tillid til forstået på den måde, at hun at hun var en lærer eller en som jeg havde det godt med, og var tryk ved. Hvis jeg fortalte hende noget, vidste

jeg det ikke kom videre. Hun var en jeg kunne stole på. Hun var en af dem som jeg havde et super godt forhold til”.⁴⁵

Den positive oplevelse med skolen leder til, at Abde senere hen tager en uddannelse som pædagog. Uddannelsen gør, at Abde i første omgang tager afstand til det kriminelle miljø, selvom han beskriver det som værende svært: “Du er nødt til at give afkald på en masse ting. På en masse kammerater. Det er svært.”⁴⁶

Abdes metoder til at styre de unge han kommer i kontakt med gennem sit arbejde er dog præget af hans opvækst. Abde benytter først og fremmest vold til at få styr på de unge kriminelle, men derudover benytter han sig af hans magt i bandemiljøet, som han så alligevel ikke har klippet trådene til.

At Abde ikke formår at bryde med bandemiljøet og senere opgiver sit job, kan i følge Michel Maffesoli skyldes behovet for et tilhørsforhold. Blågårds Plads-banden er som en familie for Abde og han finder en enorm tryghed i bandemiljøet. Derudover søger Abde, i overensstemmelse med Axel Honneth, anerkendelse, hvilket han får i bandemiljøet. Abde er en af frontfigurerne i Blågårds Plads-banden, og her giver hans evne til at sætte sig i respekt vha. vold status, hvor det i pædagogmiljøet blev set ned på.

For Abde er der særligt to årsager til at begå kriminalitet. Først og fremmest giver Abde udtryk for en begejstring ved det kick, der kommer, når han har begået en kriminel handling. At Abde besidder denne, af Marvin Zuckerman beskrevne personlighedstype, kommer i særlig grad til udtryk, da han beskriver et røveri på et bordel. Her bliver Abde helt opstemt ved genoplivelsen af mindet, og med lys i øjnene beretter han leende om det enorme adrenalinkick og grineflip, ham og de andre kriminelle fik ved røveriet.⁴⁷ Den anden motiverende faktor for Abde er tilegnelsen af materielle goder. Årsagen til denne higen efter materielle goder kan skyldes, at materielle goder for mange er et symbol på status, hvilket leder til anerkendelse fra omgivelserne. For Abde er materielle goder ikke bare lig med status, men også med et godt og lykkeligt liv:

⁴⁵ Heurlin, Thomas 2013 (17:40-18:22)

⁴⁶ Heurlin, Thomas 2013 (20:27-20:32)

⁴⁷ Heurlin, Thomas 2013 (12:08-12:22)

“Hvis man fra barnsben af eller helt fra institutioner og skoler konstant printer det her ind i folks hoveder, om at ved du hvad, hvis man skal have et godt liv eller hvis man skal være lykkelig, jamen så skal man bare have så mange materielle goder som muligt. Du skal have en dejlig dame og en stor fed bil, så skal du slet ikke bekymre dig. Det er livet. Og hvis man kæder det her sammen med lykke, jamen, hvis jeg ikke kan få det på den ene måde, ved at tage mig en uddannelse den vej igennem blive lykkelig, jamen så skal jeg love dig for, at så skal jeg nok finde en anden måde at gøre det på”.⁴⁸

Abde er et godt eksempel på, hvordan omsorgssvigt i barndommen kan lede til en livsstil, der er svær at bryde med. Han er dog også et godt eksempel på, hvor positiv en effekt, at tillid og støtte fra sekundære omsorgspersoner kan have på individer, hvis opvækstvilkår ikke har været gunstige. At Abdes succesoplevelser med uddannelse, med hjælp fra hans støttelærer, ikke formåede at få ham til at bryde helt med bandemiljøet kan skyldes, at indsatsen kom for sent. Men kunne det have været muligt for ham at bryde med miljøet og i så fald, hvordan?

4. Hvordan forebygges bandekriminalitet mest effektivt?

Nu hvor omstændighederne for, hvorfor individer søger ind i bandemiljøet er blevet klarlagt, er det relevant at se på, hvordan denne viden kan anvendes til at forhindre og formindske bandekriminalitet fremover.

I Danmark opererer vi primært med tre former for hindring af kriminalitet. Forebyggelse, uskadeliggørelse og resocialisering.

Forebyggelsesprocessen finder sted før, individet begår kriminalitet og dækker over flere forskellige tiltag. Her er forebyggelse reduceret til, at man som samfund forsøger at imødekomme nogle af de risikofaktorer, der er for at mennesker kommer ind i kriminalitet.

Uskadeliggørelse bygger på et præmis om, at man ikke kan begå kriminalitet i fængslet og at man ved at isolere individer fra det kriminelle miljø længe nok, kan få dem til at opgive den kriminelle livsstil.

Til sidst er der resocialisering. Formålet med resocialisering er, at hjælpe den kriminelle ind i samfundet igen, når denne har afsonet sin dom. Håbet med resocialisering er, at hvis den løsladte

⁴⁸ Heurlin, Thomas 2013 (29:30-30:08)

kriminelle har noget at komme ud til, så vil det afholde ham eller hende for at falde tilbage til at begå kriminalitet. For at blive i stand til at afgøre, hvilket af de tre tiltag, der har den største forebyggende effekt, så kræver det, at man ser på, hvad de enkelte tiltag kan og ikke kan.

4.1 Forebyggelse

Når man forebygger ved at øge forholdet mellem beskyttende faktorer og risikofaktorer, antager man, at individets kriminelle adfærd er et produkt af de betingelser og vilkår, individet er vokset op med. Derfor kalder man også denne form for forebyggelse; udviklingsmæssig kriminalitetsforebyggelse. Udviklingsmæssig kriminalitetsforebyggelse bygger på erfaringer om risikofaktorer, der er indsamlet gennem længerevarende undersøgelser såsom Dunedin. Af disse undersøgelser, fremgår det, at det særligt er igennem opvæksten, at barnet er modtagelig overfor risici, der senere i livet kan lede til bandekriminalitet. Her er forebyggelse effektivt, da man gennem træning af forældrene kan modvirke vanrøgt, og dermed etablere en beskyttende faktor.

Forebyggelse kan dog også finde sted i den sekundære socialisering, som det ses med Abde og hans speciallærer. Når det gælder børn, der har været udsat for omsorgssvigt, så er sekundære ressourcepersoner altafgørende for, om man formår at forebygge asocial adfærd senere i livet. I institutionerne er det essentielt, at barnet oplever trygge og omsorgsfulde rammer med ro, orden og struktur. I institutionerne skal barnet have plads til at udvikle positive relationer.⁴⁹ Netop evnen til at danne positive relationer er vigtig i kriminalitetsforebyggelsen, da en af de mest effektive beskyttende faktorer er meningsfulde fællesskaber, hvori barnet kan opleve anerkendelse.⁵⁰

Tiltag, der har til formål at skabe beskyttende faktorer gennem sekundær socialisering, er allerede i dag implementeret i det danske samfund. I Odense har man screenet eleverne i 6. årgang på 6 forskellige skoler for kendte risikofaktorer. Ud af de screenede elever blev 43 udpeget som værende disponeret for senere i livet at havne i en bande. De 43 unge er hverken kriminelle eller tilknyttet det kriminelle miljø. Leder af SSP Odense og den særlige indsats mod banderekuttering Tommy Holst uddyber udvælgelsesprocessen:

⁴⁹ Ravn, Flemming André Phillip m.fl. 2015 s. 14

⁵⁰ Jacobsen, Michael Hviid 2013 s. 278-280

“Det er helt almindelige børn. Det er vigtigt at sige, at der er masser af børn, der kan vise en tidlig risikoadfærd og mistrivsel. Det, der skal arbejdes på, er at øge deres trivsel, sociale kompetencer og deres muligheder for at fungere i stærke fællesskaber”.

Når man griber ind så tidligt, så er det ikke drastiske tiltag, der skal til for at etablere nogle mere gunstige forhold for, at der kan blive skabt beskyttende faktorer: “Vi tager en snak om, hvad barnet selv synes kan være svært i forhold til at være med i fællesskaber. Det handler i virkeligheden bare om at bygge stærke relationer mellem børn og unge og udvikle deres evner til at indgå i relationer”, forklarer SRP lederen.⁵¹

En anden fordel ved at forebygge er, at det koster samfundet færre penge på den lange bane. Mange af de tiltag, der kræves i barn- og ungdommen, kan gennemføres gennem arbejde med relationer, og inkludering i fællesskabet i den enkelte institution. I sværere tilfælde kan psykologhjælp og andre mere drastiske tiltag være nødvendige, men selv med specielle tiltag, er det billigere, end de omkostninger man anslår, en bandekriminel koster samfundet. Hvis det lykkes at gribe ind tidligt, kan samfundet spare mange penge på ikke senere i livet at skulle understøtte individet med bl.a. overførselsindkomster og udgifter til fængsel.⁵²

Selvom fordelene ved forebyggelse er mange, så har det også en skyggeside. Det kan være problematisk at overlade opvejningen af risikofaktorer til forældrene. Først og fremmest er det svært at udpege hvilke forældre, der har behov for hjælp til at udvise ordentlig omsorg.⁵³ Derudover grunder omsorgssvigt ofte i, at barnets forældre ikke er ressourcestærke nok til at drage omsorg for deres barn.⁵⁴

Foruden problemer med at forhindre omsorgssvigt er selve det, at udviklingsmæssig kriminalitetsforebyggelse bygger på risikofaktorer, en ulempe. Dette er problematisk, da risikofaktorer bygger på statiske, men ikke kausale sammenhænge. Det betyder, at mange er udsat for risikofaktorerne uden nogensinde at komme i nærheden af en bande, mens andre scorer højt på beskyttende faktorer, men alligevel udvikler sig til et trofast bandemedlem. En anden ulempe ved

⁵¹ Regionalt, dr.dk

Strandfelt, Michael: Kommune vil stoppe fødekæde til bandemiljø - sætter ind allerede i sjette klasse

⁵² Bander - dkr.dk

Jørgensen, Emilie Birk: Bander og rockere i tal

⁵³ Jacobsen, Michael Hviid 2013 s. 278-280

⁵⁴ Larsen, Ole Schultz 2015 s. 120

brug af risikofaktorer er, at det ikke altid tydeligt, hvordan en risikofaktor leder til kriminalitet, hvilket gør det svært at præcisere forebyggelsen.

4.2 Uskadeliggørelse

Uskadeliggørelse handler som sagt om at afholde kriminelle fra at kunne udføre kriminelle handlinger. I 2017 fremlagte VLAK-regeringen med støtte fra Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti bandepakke nr. 3, hvor fokuset på uskadeliggørelse fylder i høj grad. Blandt de tiltag, der er foretaget for at indskrænke bandekriminaliteten er følgende: Nedlæggelse af ejendomme, der anvendes som samlingssted for kriminelle grupperinger, forbud mod at opholde sig i et bestemt område, adskilt afsoning for ledende bandemedlemmer, kontrol af de indsattes kontakt med omverdenen samt muligheden at fordoble en fængselsstraf, hvis en forbrydelse begås i forbindelse med en væbnet konflikt.

Netop uskadeliggørelse i form af længere og mere isolerede fængselsstraffe er et særligt effektivt middel overfor kriminelle med høj risiko for recidiv.

I 2019 gav Rigspolitiet, gennem Mikael Wern, leder af Nationalt Efterforskningscenter, udtryk for, at bandepakken havde hjulpet: “Alle de her værktøjer har en meget kraftig afskrækkende effekt på rocker- og bandemedlemmer. Det er i hvert fald vores vurdering”. Udviklingen har da også sat sit præg på bandemiljøet, hvor en tredjedel af alle bandemedlemmer i 2019 sad i fængsel.⁵⁵

Det er dog ikke alle, der er lige begejstrede. Majbrit Berlau, formand for Dansk Socialrådgiverforening, udtalte følgende som reaktion på bandepakken:

“Tankevækkende og ærgerligt er det, at den nye bandepakke profilerer sig usædvanligt ensidigt på at ville sætte rocker- og bandekriminelle bag tremmer som middel til at stoppe bande- og rockerkriminalitet, når denne løsning reelt kun giver mening for en lille gruppe modvillige og utilnærmelige rocker- og bandekriminelle.”

Selvom de høje straffe både afholder nuværende medlemmer fra at begå ny kriminalitet samt afskrækker andre fra at begå kriminalitet i det hele taget, så virker det dog til at uskadeliggørelse har nogle ulemper på længere sigt. Først og fremmest har uskadeliggørelse forskningen mod sig. Mange

⁵⁵ Indland, jyllands-posten.dk
Ritzau: Rigspolitiet om konfliktfri januar: Bandepakkerne virker

forskere, såsom Line Mørck, forsker på forskningsprogrammet Diversitet, Kultur og Forandring på Aarhus Universitet, argumenterer for, at lange fængselsstraffe på længere sigt kun vil gøre det mere besværligt for bandemedlemmerne at komme ud af miljøet: “Når man straffer på den måde, fastholder man bandemedlemmerne i kriminalitet og gør deres vej ud af de kriminelle grupperinger meget længere og mere besværlig”.⁵⁶

Når Mørck siger, at de lange straffe kan føre til mere kriminalitet, handler det om, at man ved at mange kriminelle bliver hvervet til banderne i fængslet. Dette sker, fordi at bandemedlemmerne fortsat sidder fængslet samlet, med undtagelse af de ledende skikkelser. Udover at den høje koncentration af bandemedlemmer øger risikoen for hvervning, så gør det det også sværere for bandemedlemmerne at bryde med miljøet, da de så vil kunne blive konfronteret med det inde bag murene. Når man har mange bandemedlemmer samlet, så øget man også risikoen for, at der opbygge kriminelle netværk på tværs af bander, der på længere sigt vil kunne komme til at udgøre en endnu større trussel mod samfundet.⁵⁷

4.3 Resocialisering

Hvor uskadeliggørelse har fokus på at isolere bandemedlemmer fra bandemiljøet, så har resocialisering fokus på, at lede bandemedlemmet væk fra miljøet gennem nye og meningsfulde fællesskaber. Foruden bandepakken fra 2017s fokus på uskadeliggørelse, så implementerede den daværende regering og dennes samarbejdspartnere også resocialisering. Her er der lagt fokus på, at personer dømt efter bandebestemmelse kun vil kunne få mulighed for prøveløsladelse, hvis personerne vælger at deltage i et exit-program.

Fordelene ved exit-programmerne er, at de hjælper det enkelte bandemedlem med at skabe sig en ny tilværelse - noget medlemmet måske ikke ville have været i stand til at gøre på egen hånd. At bruge exit-programmer som en forudsætning for prøveløsladelse gør, sammen med de højere straffe, at det er mere attraktivt at vælge bandemiljøet fra. Gennem exit-programmerne bliver bandemedlemmerne tvunget til, at søge ud i positive fællesskaber udenfor miljøet. De nye fællesskaber kan f.eks. være i form af uddannelse eller en arbejdsplads, hvor individet kan opnå anerkendelse for ikke-kriminel adfærd.

⁵⁶ Kultur og samfund, videnskab.dk

Sørensen, Asbjørn Mølgaard: Strengere straffe er ikke vejen: Sådan får man bandemedlemmer ud af kriminalitet

⁵⁷ Kultur og samfund, videnskab.dk

Sørensen, Asbjørn Mølgaard: Strengere straffe er ikke vejen: Sådan får man bandemedlemmer ud af kriminalitet

I Danmark er vi gode til resocialing. I følge en amerikansk undersøgelse fra 2017 fremgår det, at Danmark kommer på femtepladsen på verdensplan, når det gælder at bryde den kriminelle cirkel.⁵⁸ Dette afspejler sig i mængden af tilbagefald, hvor kun 11% af dem, der forlader bandemiljøet, vender tilbage til den kriminelle levevej.⁵⁹

Men selvom vi er gode til at resocialisere i Danmark, så har måden samfundet kører exit-programmer på også en bagside. Ved at forlange at bandemedlemmerne på exit-programmerne skal bryde med hele deres omgangskreds fra den ene dag til den anden, besværliggør man adskillelsesprocessen. Man kan ikke underkende betydningen af fællesskabet for bandemedlemmerne og ultimatummet betyder, at bandemedlemmerne pludselig står meget isolerede og dermed mere sårbare overfor tilbagefald. Derudover virker resocialisering også kun, hvis bandemedlemmet selv ønsker at skabe sig en ny tilværelse.

Alle tre tiltag har sine fordele og ulemper, og bør anvendes i forskellige scenarier. Baseret på, hvor meget information, der findes om risikofaktorer for bandekriminalitet, bør der være større fokus på forebyggelse, da det betaler sig både økonomisk og menneskeligt. Forebyggelsen kan være af forskellige arter. Det er påvist, at omsorgssvigt udgør en stor risikofaktor, så der skal fokus på træning af forældre samt personer, der tager sig af barnet i den sekundære socialisering. Der skal etableres stærke fællesskaber og fritidstilbud, hvor individet får mulighed for at dygtiggøre sig og derved opnå anerkendelse. For at modvirke at individer med særlig trang til sensation seeking søger ind i kriminelle miljøer, bør der desuden være sunde fællesskaber, hvor individerne får mulighed for at opleve et 'kick'.

Uskadeliggørelse i form af høje fængselsstraffe har vist sig at virke på kriminelle med stor risiko for recidiv, og bør benyttes derefter. Dog bør de yngre kriminelle straffes med kortere fængselsstraffe, da de ofte helt naturligt vil søge ud af bandemiljøet i takt med, at de bliver ældre, hvilket kan spoles af lange fængselsstraffe. Grundet den succes, politiet har oplevet ved inddragelse af ejendom anvendt som tilholdssted, bør denne form for uskadeliggørelse fortsætte, da det giver banderne mindre gunstige forhold at arbejde og udvide sig under.

⁵⁸ Fagbladet, fængselforbundet.dk

Westfall, Kristian: Danske fængsler har resocialisering i verdensklasse

⁵⁹ Bander - dkr.dk

Jørgensen, Emilie Birk: Bander og rockere i tal

På baggrund af den danske succes med resocialisering, bør man beholde deltagelsen i et exit-program som en forudsætning for prøveløsladelse. Men netop fordi resocialisering er så vigtigt et redskab, så bør man overveje exit-tiltag, hvor bruddet med den kriminelles omgangskreds ikke nødvendigvis skal være en brat overgang, men i stedet blødere overgang til livet som lovlydig samfundsborger.

5. Konklusion

Ser man på, hvilke faktorer, der fører til at individer ender op i bandemiljøet, spiller samfundsstrukturen, individets opvækst og individets personlighed en stor rolle. I det senmoderne samfund er der en tendens til retraditionalisering, hvilket kommer til udtryk ved, at individer søger den tryghed og struktur, der findes i fællesskaber. At nogle individer søger negative subkulturer såsom bandemiljøet skyldes i høj grad, at de oplever en mangel på anerkendelse fra det store samfund, hvorfor de i stedet søger miljøer, hvor de kan blive anerkendt for deres kvaliteter.

I privatsfæren er det særligt omsorgssvigt, der senere får indvirkning på individets kriminelle levevis. Reaktionen på omsorgssvigt er ofte udviklingen af en destruktiv, asocial og aggressiv adfærd. Disse individer vil blive draget af negative subkulturer såsom bandemiljøet. Her samles de i homogene grupper med andre individer, der har samme negative kapital som dem selv.

Personlighedsmæssigt har nogle individer en adfærdstype, der i højere grad end andre søger adrenalinfremkaldende oplevelser. Disse individer vælger ikke bandemiljøet til for at opnå struktur og tryghed, men for at opsøge spændende og risikable oplevelser.

Når man ser på virkelige bandemedlemmer såsom Abde Benarabe, ses det tydeligt, hvordan ovenstående faktorer afspejles i det virkelige liv. Her ses det, hvordan faktorerne fører til, at et individ først søger kriminelle fællesskaber og senere hen har svært ved at bryde med dem.

Men hvordan forebygges bandekriminalitet bedst? På længere sigt, kan det bedst betale sig at øge fokuset på forebyggelse, da det vil have færre menneskelige og økonomiske udgifter.

Uskadeliggørelse handler om at give rocker- og bandemedlemmerne dårligst mulige forudsætninger for at begå kriminalitet. Dette gøres ved at lade politiet inddrage ejendomme, der bruges som tilholdssteder. Uskadeliggørelse i form af frihedsberøvelse skal vurderes fra sag til sag. For ungebandemedlemmer vil en lang fængselsstraf kunne føre til, at bandemedlemmet bliver mere fasttømret i bandemiljøet, hvorimod lange fængselsstraffe kan være effektive overfor de store profiler i miljøet.

Til sidst vil man skulle beholde deltagelse i exit-programmer som en forudsætning for prøveløsladelse, da det motiverer det enkelte medlem til at blive en bedre samfundsborger. Resocialiseringsprocessen som den er nu er dog meget konsekvent med sin krav om, at bandemedlemmet skal bryde fuldstændig med sin omgangskreds fra den ene dag til den anden. Exit-programmerne kunne gøres endnu mere attraktive for bandemedlemmerne, hvis man kunne gøre overgangen fra bandemedlem til god samfundsborger blødere.

6. Litteraturliste

Berlau, Majbrit, ”Socialrådgiver: Forebyggelse er afgørende, hvis vi skal bande- og rockerkriminalitet til livs”, altinget.dk, 23/3-17,

<https://www.altinget.dk/social/artikel/socialraadgiver-forebyggelse-er-afgoerende-hvis-vi-skal-bande-og-rockerkriminalitet-til-livs>, (sidst besøgt: 12/2-20)

Bjørnstrup, Victor m.fl., *Fra drengestreger til bandekrig*, Columbus, 2017

Bundsgaard, Richard og Skov, Oliver, *I'm fuckin' lovin' it*, Columbus, 2007

Casserty, Poul m.fl. *Kan videnskaben spå om fremtiden? – Når teenagere kommer på afveje*, Razor films, 2015

Faengselsforbundet.dk, ”Danske fængsler har resocialisering i verdensklasse”, 3/11-17,

<https://faengselsforbundet.dk/fagbladet-net/danske-faengsler-er-i-verdensklasse-til-resocialiseringx/>, (sidst besøgt: 12/2-20)

Heurlin, Thomas, *Bandekrigerne – En insider åbner op*, Koncern TV- og Filmproduktion, Det Danske Filminstitut, 2013

Jacobsen, Michael Hviid og Sørensen, Anne-Stina, *Kriminologi: En introduktion*, Hans Reitzels forlag, 2013

Justitsministeriet, "Aftale om bandepakke III - Bander bag tremmer", justitsministeriet.dk, 24/3-17,

https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2017/aftaletekst_bandepakke.pdf, (sidst besøgt: 12/3-20)

Jørgensen, Emilie Birk, ”Bander og rockere i tal”, dkr.dk, 2018,

<https://dkr.dk/ungdomskriminalitet/bander/bander-i-tal/>, (sidst besøgt: 14/3-20)

Klement, Christian, *Rockere, bander og risikofaktorer*, Justitsministeriets Forskningskontor, 2010

Larsen, Ole Schultz, *Psykologiens veje*, Systime, 2015

Lindstad, Jonas Markus, *Undersøgelse af rockere og bandemedlemmers opvækstforhold*,
Justitsministeriets Forskningskontor, 2012

Olesen, Henrik Høgh, *Mærkelige menneske – moderne personlighedspsykologi*, Plura Futura, 2014

Ravn, Flemming André Phillip og Wolf, Troels, *Psykologi: Fra celle til selfie*, Columbus, 2015

Ritzau, ”Rigspolitiet om konfliktfri januar: Bandepakkerne virker”, jyllands-posten.dk, 30/1-19,
<https://jyllands-posten.dk/indland/politiretsvaesen/ECE11157766/rigspolitiet-om-konfliktfri-januar-bandepakkerne-virker/>, (sidst besøgt: 12/3-20)

Strandfelt, Micheal og Jeppesen, Tore Bønke, ”Kommune vil stoppe fødekæde til banemiljø – sætter ind allerede i sjette klasse”, dr.dk, 8/11-19,
<https://www.dr.dk/nyheder/regionale/fyn/kommune-vil-stoppe-foedekaede-til-bandemiljoe-saetter-ind-allerede-i-sjette>, (sidst besøgt: 12/2-20)

Sørensen, Asbjørn Mølgaard og Ringgaard, Anne, ”Strengere straffe er ikke vejen: Sådan får man bandemedlemmer ud af kriminalitet”, videnskab.dk, 23/2-14, <https://videnskab.dk/kultur-samfund/strengere-straaffe-er-ikke-vejen-sadan-far-man-bandemedlemmer-ud-af-kriminalitet>, (sidst besøgt: 12/3-20)